

Terapia grupowa dla dzieci z jąkaniem i ich rodziców - opis procesu

mgr Justyna Solecka – Głodek¹, mgr Joanna Szymczakowska²

¹Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 9 we Wrocławiu, Gabinet Specjalistycznej Terapii Logopedycznej we Wrocławiu

²Przedszkole nr 35 z oddziałami integracyjnymi „Tęczowy Domek” we Wrocławiu, Centrum Terapii „Promitis” we Wrocławiu

Tematyka zajęć

1.	<p>„Witajcie! Poznajmy się!”</p> <ul style="list-style-type: none"> - integracja grupy i zawarcie kontraktu - wprowadzenie techniki „żabkowania” [6] i mówienia z ręką [7] - nauka masażu „Dotyk Motyla” [5] – twarz - „Co nasza rodzina lubi razem robić?” – rysunek z opowiadaniem przy użyciu poznanych technik mówienia - Warsztat Umiejętności Wychowawczych: „Podstawowe zasady komunikacji”
2.	<p>„Kraina Emocji”</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Podróż przez Krainę Emocji” – doświadczanie i wyrażanie uczuć strachu, złości, smutku i radości - „Moje strachy” – rozmowa o lękach dzieci i rodziców, trenowanie „okrzyku mocy” - nauka masażu „Dotyk motyla” [5] – przód ciała - Warsztat Umiejętności Wychowawczych: „Rozpoznawanie emocji swoich i dziecka. Wspieranie dziecka w radzeniu sobie z emocjami”
3.	<p>„Tygrysku, czy to prawda?” - czyli jak zmienić myślenie?</p> <ul style="list-style-type: none"> - czytanie bajki o Tygrysku i Żółtciu [1] – poznanie czterech kroków ułatwiających zmianę myślenia - wprowadzenie techniki „mowy żółwikowej” [4] - nauka masażu „Dotyk motyla” [5] – plecy i nogi - indywidualne rekomendacje dla rodzin na czas przerwy - Warsztat Umiejętności Wychowawczych: „Parafraza. Zachęcanie dzieci do współpracy”

Wprowadzenie: Całoroczna grupa terapeutyczna dla dzieci jękających się w wieku 5 – 8 lat i ich rodziców była prowadzona w gabinecie „Specjalistyczna Terapia Logopedyczna” we Wrocławiu od października 2015 r. do maja 2016 r. z trzymiesięczną przerwą w środku zajęć, przewidzianą na utrwalanie poznanych technik, wprowadzenie wiedzy i umiejętności do codziennego życia. Celem grupy było integrowanie ciała, umysłu i emocji dzieci oraz rodziców zgodnie z zasadą, że „wszystko jest połączone”. Stoimy na stanowisku, że uczucia i przekonania dotyczące jękania, komunikacji i samych siebie – reprezentujące się w ciele – są tak samo istotne w terapii jak nie płynność mowy. Ciało – podobnie jak rodzina – jest dynamicznym systemem, w którym jego członkowie na siebie wzajemnie oddziałują. To holistyczne podejście pozwoliło nam tak ułożyć program zajęć, aby wszystkie elementy osoby – dziecka i dorosłego objęte były należytą uwagą.

Ramowy przebieg dnia

Trzymiesięczna przerwa
 na utrwalanie poznanych technik mówienia i strategii komunikacyjnych w rodzinie

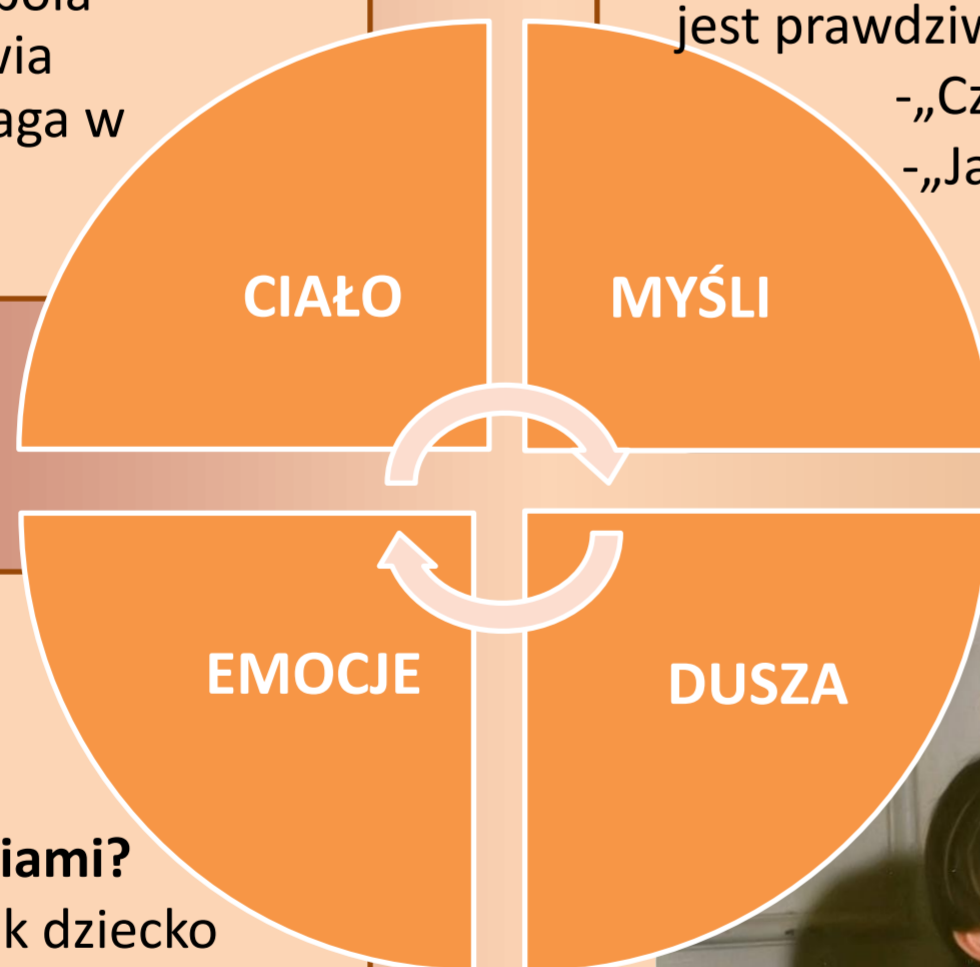
Dotyk Motyla [5] – celem masażu jest odblokowanie naturalnego przepływu energii życiowej. Energia ta może zostać zablokowana w wyniku traumy, trudnych wydarzeń, doznania straty w życiu, przykrych emocji. Delikatny dotyk skóry skutkuje poszerzeniem pola energetycznego, uzdrawia dziecięce traumy, pomaga w nadaktywności

Negatywna myśl – „Nikt mnie nie lubi”
 - „Czy to prawda?” – zapytał Tygrysek
 - „Tak” – odpowiedział chłopiec
 - „Czy masz absolutną pewność, że to prawda?”
 - „Nie”
 - „Jak się czujesz, gdy wierzysz, że ta myśl jest prawdziwa?”
 - „Czuję smutek, jest mi przykro”
 - „Jak byś się czuł bez tej myśli?”
 - „Czułbym się szczęśliwy i poszedłbym pobawić się z Jasiem” [1]

4.	<p>„Poszukiwanie własnej mocy”</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Skąd się bierze moja moc?” – tworzenie mapy skojarzeń - „Wydarzenie w naszej rodzinie, które wzmocniło nasze więzi” – opowiadanie z użyciem wybranej techniki - ćwiczenia koordynacyjne łączące ruch z mową – zabawa z kijkami wg R. Sobocińskiej [7] - wprowadzenie pauzowania – nauka stosowania przerw w wypowiedzi [4] - masaż „Dotyk Motyla” [5] – powtórzenie - Warsztat Umiejętności Wychowawczych: „Pochwała – budowanie poczucia wartości u dzieci”
5.	<p>„Poszukiwanie skarbu” – gra terenowa</p> <p>Celem gry było odnalezienie skarbu ukrytego w parku. W trakcie gry dzieci wykonywały zadania z mówieniem przy użyciu poznanych technik. Gra kończyła się zrobieniem zakupów w sklepie. Warsztat Umiejętności Wychowawczych: „Stawianie granic”</p>
6.	<p>„Dziękujemy!” Podsumowanie i pożegnanie</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie gier planszowych, rozwijających umiejętności komunikacyjne - tworzenie bajek przez dzieci i opowiadanie ich rodzicom wraz z zadawaniem im pytań dotyczących treści bajki - „Za co dziękuję moim bliskim?” – praktykowanie wdzięczności

Jak rodzice mogą pomóc dziecku radzić sobie z uczuciami?

- obserwuj i opisz, jak dziecko wyraża emocje,
- zaakceptuj to, co czuje dziecko,
- pomóż dziecku uwolnić uczucia.

Wnioski: Prowadzenie grupy terapeutycznej pozwala holistycznie spojrzeć na problem jękania, co wydaje się trudniejsze podczas terapii indywidualnej. W procesie grupy zaobserwować można relacje dzieci z rodzicami oraz rodziców między sobą, co daje szersze spojrzenie na funkcjonowanie dziecka w rodzinie, a także istniejące w niej schematy komunikacyjne. W trakcie cyklicznych zajęć grupowych miałyśmy szansę poznać sposób funkcjonowania dzieci w różnych sferach rozwoju. Zaobserwowano, że wszystkie dzieci w grupie – poza objawami niepłynności mowy – miały trudności w zakresie integracji sensorycznej: przekraczania linii środka ciała, zaburzony schemat ciała, w tym różnicowania prawej i lewej strony, trudności w koordynacji wzrokowo – ruchowej. Badanie ankietowe wśród rodziców po zakończeniu zajęć grupowych pokazało, że najcenniejszym efektem uczestnictwa w niej było dla nich „oswojenie” tematu jękania, nauczenie się narzędzi pracy z niepłynnością mowy, jak i poznanie towarzyszących jękaniu uwarunkowań psychologicznych.

Bibliografia:

1. Byron K., Wilhelm H., 2012, *Tygrysku, czy to prawda? Cztery pytania, dzięki którym znów się uśmiechniesz*, G+J Gruner+Jahr Polska, Warszawa.
2. Chmela K.E., Reardon N., 2014, *Jak skutecznie pracować nad postawami i emocjami w terapii jękania*, Centrum Logopedyczne, Katowice.
3. Dell, C.W. Jr., 2008, *Terapia jękania u dzieci w młodszym wieku szkolnym. Podręcznik dla logopedów*. Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków.
4. Kelman E., Nicholas A., 2013, *Praktyczna interwencja w jękaniu wczesnodziecięcym*, Harmonia Universalis, Gdańsk.
5. Overly R.C., 2014, *Masaż Dotyk Motyla dr Evy Reich dla niemowląt, dzieci i dorosłych*, Virgo, Warszawa.
6. Schneider P., 2017, *Moje dziecko się jąka. Co mogę zrobić?*, Centrum Logopedyczne, Katowice.
7. Sobocińska R., 2009, *O zaletach grupowej terapii osób jękających się na turnusach rehabilitacyjnych*, Wychowanie na co dzień, nr 12.
8. Węsierska K., 2013, *Udział rodziców w procesie interwencji logopedycznej w jękaniu u małych dzieci* [w]: Sobczak A., Müller D. (red.), *Rozwój i jego wspieranie w perspektywie rehabilitacji i resocjalizacji*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 11–21.
9. www.ma-uri.pl.